

บทที่ 7

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์เนื้อหา บทบาท และหน้าที่ของรายการสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ ทั้งหมด 3 รายการ อันได้แก่ รายการเพื่อโลกสวย รายการยังไซน/กรีนไซน และรายการโลกสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 72 ตอน 86 เรื่อง สามารถสรุปผลการวิเคราะห์เนื้อหา บทบาท และหน้าที่ของรายการสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพได้ดังนี้

สรุปผลการวิเคราะห์เนื้อหา บทบาท และหน้าที่ของรายการสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ.2542-วันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ.2543

1. เรื่องที่นำเสนอ

ประเด็นในเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่รายการสารคดีสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์นำเสนอมากที่สุด คือ เรื่องภาวะมลพิษ มีการนำเสนอถึง 52 เรื่อง โดยแบ่งตามเกณฑ์การจัดหมวดหมู่ได้ดังต่อไปนี้ คือ มลพิษทางอากาศ 16 เรื่อง การขยายพื้นที่สีเขียว 7 เรื่อง มาตรการทางกฎหมายในการจัดการด้านมลพิษ 7 เรื่อง การเฝ้าระวังคุณภาพแหล่งน้ำ 6 เรื่อง การใช้สารสกัดจากธรรมชาติแทนสารเคมีและสารพิษ 5 เรื่อง การใช้สารอันตราย 3 เรื่อง มลพิษเสียง 2 เรื่อง มลพิษทางน้ำ 2 เรื่อง เทคโนโลยีสะอาดภาคอุตสาหกรรม 1 เรื่อง เทคโนโลยีชีวภาพเพื่องานด้านสิ่งแวดล้อม 1 เรื่อง การจัดสถานที่เพื่อการกำจัดของเสียอันตราย 1 เรื่อง และมลพิษทางอากาศ เสียงและน้ำ 1 เรื่อง

เรื่องที่มีการนำเสนอรองลงมา คือ สุขภาพสิ่งแวดล้อม มีการนำเสนอทั้งหมด 18 เรื่อง โดยแบ่งตามเกณฑ์การจัดหมวดหมู่ได้ดังต่อไปนี้ คือ การจัดการขยะ 10 เรื่อง การบำบัดน้ำเสีย 6 เรื่อง และคุณภาพน้ำบริโภค 1 เรื่อง

เรื่องเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพถูกนำเสนอ น้อยที่สุด มีการนำเสนอทั้งหมด 16 เรื่อง โดยแบ่งตามเกณฑ์การจัดหมวดหมู่ได้ดังต่อไปนี้ คือ การฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธาร 5 เรื่อง มาตรการผลิต ใช้ อนุรักษ์ และประหยัดพลังงาน 4 เรื่อง การเพิ่มความสมบูรณ์ให้กับระบบนิเวศสภาพแวดล้อม 2 เรื่อง สัตว์ในระบบนิเวศที่ช่วยดูแลสภาพแวดล้อม

ล้อม 2 เรื่อง การปกป้องคุ้มครองอนุรักษ์สัตว์ป่า 1 เรื่อง โครงการพัฒนาที่เกิดผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชน 1 เรื่อง และการวางแผนการจัดการที่ดิน 1 เรื่อง

สาเหตุที่มีการนำเสนอประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องมลพิษมากที่สุดเป็นผลสืบเนื่องมาจากกรอบความคิดในการทำงานของทีมผู้ผลิตรายการว่า ถ้าเป็นเรื่องทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย มักจะคิดถึงเรื่องมลพิษเป็นอันดับแรก เพราะมองเห็นเป็นรูปธรรมและเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่รอบๆตัวคนในการดำเนินชีวิตประจำวัน ดังที่ผู้เขียนบทรายการซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญโดยตรงในการคิดและนำเสนอประเด็น เพื่อนำมาใช้ผลิตเป็นเนื้อหารายการสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์เพื่อออกอากาศในแต่ละตอนของแต่ละรายการได้ให้ทรรศนะไว้

จากการศึกษาเนื้อหาของทั้ง 3 รายการ พบว่า ในหัวข้อภาวะมลพิษ ประเด็นที่ทั้ง 3 รายการ เลือกมานำเสนอ คือ การขยายพื้นที่สีเขียว ซึ่งนำเสนอเกี่ยวกับประโยชน์ของสวนสาธารณะและการปลูกต้นไม้ จำนวน 7 เรื่อง ได้แก่ เรื่องท้องโลกพฤกษศาสตร์ เรื่องห้องสมุดพฤกษศาสตร์ เรื่องป่าไม้ในน้ำ เรื่องมอบต้นไม้แทนพวงหรีด เรื่องคนรักต้นไม้ ของรายการเพื่อโลกสวย เรื่องการวางผังเมืองเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวในชุมชน ของรายการยังไซน/กรีนไซน และเรื่องเกาะแห่งความร้อน ของรายการโลกสิ่งแวดล้อม และการเฝ้าคุณภาพแหล่งน้ำ จำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ เรื่องรวมใจภักดีรักษัคลองแสนแสบ ของรายการเพื่อโลกสวย เรื่องนักสืบสายน้ำ เรื่องคุณภาพน้ำในกว๊านพะเยา เรื่องผักตบชวา ของรายการยังไซน/กรีนไซน เรื่องนักสืบสายน้ำและเรื่องน้ำทะเลเปลี่ยนสี ของรายการโลกสิ่งแวดล้อม

สำหรับประเด็นอื่นที่นอกเหนือไปจากหัวข้อภาวะมลพิษที่ทั้ง 3 รายการคัดเลือกมานำเสนอ คือ การจัดการขยะ จำนวน 10 เรื่อง ได้แก่ เรื่องขยะมีประโยชน์ เรื่องลิเกนักรักษา เรื่องเรือพิทักษ์ความสะอาด เรื่องขยะ 3 ชนิด ของรายการเพื่อโลกสวย เรื่องธนาคารขยะ เรื่องโครงการคอมพิวเตอร์สีเขียว ของรายการยังไซน/กรีนไซน เรื่องกองขยะสมุทรปราการ เรื่องสารพิษใน จ.ภูเก็ต เรื่องโรงงานเผาขยะ และเรื่องโครงการปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อม ของรายการโลกสิ่งแวดล้อม

ทั้ง 3 ประเด็นที่ถูกเลือกมานำเสนอดังกล่าวล้วนสอดคล้องกับทรรศนะของผู้ควบคุมการผลิตรายการและผู้เขียนบทรายการสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ของทุกรายการที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเกื้อหนุนสุขภาพของคนโดยตรงว่าจะวนเวียนอยู่เพียงแค่นี้ก็เรื่อง อันได้แก่ เรื่องของมลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ และปัญหาขยะ ทีมผู้ผลิตรายการไม่ได้แสดงให้เห็นถึงความคิดที่จะก้าวข้ามประเด็นเดิมๆเพื่อนำเสนอประเด็นใหม่ที่อยู่

เหนือการรับรู้ของผู้ชมรายการที่แตกต่างออกไป ความใหม่ในพรรณนาของทีมผู้ผลิตรายการ คือ ความใหม่บนพื้นฐานของประเด็นเนื้อหาเดิม เช่น เรื่องผักปลอดสารพิษ ความใหม่ของเรื่องดังกล่าว คือ วิธีการจัดการหรือเทคโนโลยีที่ใหม่ออกไป ความคิดเห็นดังกล่าวจึงกลายมาเป็นข้อจำกัดในการนำเสนอเนื้อหา เพราะถ้าไม่มีความใหม่ในประเด็นเดิม เนื้อหาก็คงไม่น่าสนใจที่จะผลิตออกมานำเสนอให้ผู้ชมรายการได้รับทราบ ทีมผู้ผลิตรายการมีความคิดเห็นว่าเป็นการเดินทางกลับไปสู่ความไม่หลากหลายของเนื้อหารายการ

สำหรับประเด็นอื่น ๆ ที่มีการนำเสนอเนื้อหาในรายการทั้ง 3 รายการแบบกระจายกันไป แต่ยังคงอยู่ในปริมาณที่น้อยนั้น เพราะการนำเสนอเนื้อหาเป็นไปในลักษณะของการที่เรื่องนั้นสามารถโยงประเด็นให้เกี่ยวข้องกับเรื่องของสุขภาพได้ เช่น เรื่องสวนสาธารณะ การนำเสนอรายละเอียดของเรื่องมักจะชี้ให้เห็นประโยชน์ของการมีสวนสาธารณะและประโยชน์ข้อหนึ่งคือ สวนสาธารณะเป็นแหล่งผลิตอากาศบริสุทธิ์สำหรับปอดของประชาชน นั้นหมายถึงจุดหนึ่งที่ทางรายการนำเสนอคือเรื่องของอากาศที่ดีต่อสุขภาพ ซึ่งลักษณะของการนำเสนอเนื้อหาจะเป็นไปในลักษณะดังกล่าวทั้ง 3 รายการ คือ การคำนึงถึงประเด็นความเกี่ยวข้องระหว่างเรื่องของสิ่งแวดล้อมและสุขภาพเป็นประเด็นรอง การนำเสนอจะเป็นไปในลักษณะที่ว่าถ้าเรื่องที่เลือกมานำเสนอสามารถโยงถึงเรื่องสุขภาพได้จึงจะมีการเขียนบทเพื่อนำเสนอ ทีมผู้ผลิตรายการไม่ได้ยกประเด็นสุขภาพมาเป็นโจทย์ในการคัดเลือกเรื่องสิ่งแวดล้อมเพื่อสุขภาพมานำเสนอให้ผู้ชมรายการได้รับทราบ เป็นการนำเสนอเนื้อหาแบบลักษณะของเรื่องพาไป แต่ไม่ได้เลือกเรื่องสิ่งแวดล้อมเพื่อสุขภาพมานำเสนอเป็นประเด็นหลักสำหรับเรื่องที่ไม่ใช่ปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านมลพิษ

ผู้ผลิตรายการสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์น่าจะตั้งประเด็นการนำเสนอเนื้อหาทางด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพให้เป็นหนึ่งในหลายๆ เนื้อหาหลักของรายการ เพราะเท่าที่ทำการศึกษารายการสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์จะมีการนำเสนอประเด็นการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพก็ต่อเมื่อเรื่องสิ่งแวดล้อมนั้นสามารถโยงประเด็นไปสู่เรื่องเกี่ยวกับสุขภาพได้ เช่น การนำเสนอเรื่องสวนสาธารณะก็จะทำให้นำเสนอเกี่ยวกับแหล่งผลิตอากาศบริสุทธิ์แล้วชักชวนผู้ชมรายการให้มาปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว เป็นต้น นอกจากนี้ผู้ผลิตรายการสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์น่าจะนำเสนอประเด็นทางด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพให้หลากหลายมากกว่าที่ทำอยู่ซึ่งเน้นแต่การนำเสนอเรื่องมลพิษซึ่งพบเห็นได้ง่ายในสังคม การพยายามค้นคว้าประเด็นที่แปลกใหม่นำเสนออาจช่วยให้ผู้ชมรายการมีความตื่นตัวในการรับสารมากกว่า และอาจนำไปสู่การปฏิบัติตนเพื่อจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพได้มากขึ้นและดียิ่งขึ้น

ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหารายการและกระแสสังคม

ทีมผู้ผลิตรายการยังคงมองว่ากระแสสถานการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งในการเลือกผลิตเนื้อหาเพื่อนำเสนอในรายการ เพราะกระแสมีส่วนในการดึงดูดความสนใจของผู้รับสาร ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้ชมรายการปฏิบัติตนในเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพตามความมุ่งหมายของรายการที่แฝงอยู่ในเนื้อหาที่นำเสนอ จากการศึกษาเนื้อหารายการสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ทั้ง 3 รายการ พบว่า เนื้อหาบางส่วนมีความสอดคล้องกับกระแสสถานการณ์หรือปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพที่กำลังเกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น อันได้แก่

- วันสำคัญทางสิ่งแวดล้อม คือ วันอนุรักษ์รักษาคูคลองแห่งชาติและวันน้ำของโลกซึ่งตรงกับวันที่ 20 กันยายนของทุกปี มีปรากฏอยู่ในเนื้อหารายการเพื่อโลกสวย

- กระแสชีวิต การบริโภคผักปลอดสารพิษ และการใช้ผลิตภัณฑ์ที่สกัดจากสมุนไพรแทนสารเคมี ในช่วงปี 2543 มีปรากฏอยู่ในเนื้อหารายการเพื่อโลกสวยและรายการโลกสิ่งแวดล้อม

- โครงการรณรงค์การประหยัดพลังงาน 2 ที่เพิ่มประเด็นการจัดการสิ่งแวดล้อมให้ส่งผลดีต่อสุขภาพโดยสอดคล้องกับแนวคิดหลักของโครงการ คือ การประหยัดพลังงาน ในช่วงปี 2542-2543 มีปรากฏอยู่ในเนื้อหารายการเพื่อโลกสวยและรายการยังไซน/กรีนไซน

- กิจกรรมเด่นเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดตั้งโครงการนักสืบสายน้ำของมูลนิธิโลกสีเขียว มีปรากฏอยู่ในเนื้อหารายการยังไซน/กรีนไซนและรายการโลกสิ่งแวดล้อม

- สถานการณ์ข่าวด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในประเทศไทย เช่น การคัดค้านการก่อสร้างโรงไฟฟ้าบ่อนอกของชาวบ้าน อ.บ่อนอก จ.ประจวบคีรีขันธ์ การประกาศใช้ผังเมืองกรุงเทพฯ ในปี 2542 และการเดินทางมาของกลุ่ม Green Peace เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์แก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ในช่วงต้นปี 2543 การประกาศย่นระยะตั้งโรงงาน ของกระทรวงอุตสาหกรรม ในปี 2543 มีปรากฏอยู่ในเนื้อหารายการโลกสิ่งแวดล้อมเพียงรายการเดียว เพราะเป็นรายการเดียวที่มีรูปแบบการนำเสนอเป็นสารคดีเชิงข่าว

ตารางที่ 7 ตารางสรุปผลการวิเคราะห์เนื้อหารายการสารคดีสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม 2542-31 กรกฎาคม พ.ศ.2543

เรื่องที่น่าสนใจ	รายการ	เพื่อโลกสวย	ยังโชน/ กรีนโซน	โลกสิ่งแวดล้อม	รวม (เรื่อง)
1. ภาวะมลพิษ					
1.1 การเฝ้าระวังคุณภาพแหล่งน้ำ		1	3	2	6
1.2 มลพิษทางอากาศ		-	3	13	16
1.3 การขยายพื้นที่สีเขียว		5	1	1	7
1.4 เทคโนโลยีสะอาดภาคอุตสาหกรรม		-	1	-	1
1.5 การใช้สารอันตราย		1	-	2	3
1.6 การใช้สารสกัดจากธรรมชาติแทนสารเคมีและสารพิษ		4	-	1	5
1.7 เทคโนโลยีชีวภาพเพื่องานด้านสิ่งแวดล้อม		1	-	-	1
1.8 มลพิษเสียง		1	-	1	2
1.9 มลพิษทางอากาศ เสียงและน้ำ		-	-	1	1
1.10 การจัดสถานที่เพื่อการกำจัดของเสียอันตราย		-	-	1	1
1.11 มาตรการทางกฎหมายในการจัดการด้านมลพิษ		-	-	7	7
1.12 มลพิษทางน้ำ		- 1	-	1	2
	รวม				52
2. สุขภาพสิ่งแวดล้อม					
2.1 การบำบัดน้ำเสีย		-	-	6	6
2.2 การจัดการขยะ		4	2	4	10
2.3 การจัดการขยะติดเชื้อ		-	1	-	1
2.4 คุณภาพน้ำบริโภค		-	1	-	1
	รวม				18
3. ทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ					
3.1 การปกป้องคุ้มครองอนุรักษ์สัตว์ป่า		-	1	-	1
3.2 การเพิ่มความสมบูรณ์ให้กับระบบนิเวศสภาพแวดล้อม		1	1	-	2
3.3 การฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธาร		1	4	-	5
3.4 มาตรการผลิต ใช้ อนุรักษ์ และประหยัดพลังงาน		1	3	-	4
3.5 โครงการพัฒนาที่เกิดผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชน		-	-	1	1

ตารางที่ 7 (ต่อ) ตารางสรุปผลการวิเคราะห์เนื้อหารายการสารคดีสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม 2542-31 กรกฎาคม พ.ศ.2543

เรื่องที่น่าเสนอ	รายการ	เพื่อโลกสวย	ยังโซน/ กรีนโซน	โลกสิ่งแวดล้อม	รวม (เรื่อง)
3.6 สัตว์ในระบบนิเวศที่ช่วยดูแลสภาพแวดล้อม		-	-	2	2
3.7 การวางแผนการจัดการที่ดิน		-	-	1	1
	รวม				16
	รวม (จำนวนเรื่อง)	21	21	44	86

2. บทบาทและหน้าที่ของรายการสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพ

จากการศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพของรายการสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ทั้งหมด 3 รายการ อันได้แก่ รายการเพื่อโลกสวย รายการยังโซน/กรีนโซน และรายการโลกสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีจำนวนตอนออกอากาศทั้งสิ้น 72 ตอน และนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพ 86 เรื่อง ปรากฏว่าเนื้อหาของรายการมีการแสดงบทบาทในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพ แบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นตัวกลาง (Mediation role) มีปรากฏอยู่ในเนื้อหารายการทั้งหมด 69 เรื่อง การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นตัวกลางและเป็นผู้ให้การผลักดันสนับสนุน (Mediation role & Advocacy role) มีปรากฏอยู่ในเนื้อหารายการทั้งหมด 16 เรื่อง และการแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นคู่ปฏิปักษ์ (Adversary role) มีปรากฏอยู่ในเนื้อหารายการทั้งหมด 1 เรื่อง การแสดงบทบาทของเนื้อหารายการสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ในแต่ละลักษณะดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้นสามารถแยกย่อยลงมาเป็นการแสดงบทบาทนั้นตามหัวข้อในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพ ดังนี้

1. ภาวะมลพิษ

ในการนำเสนอประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับภาวะมลพิษที่ปรากฏในรายการสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ พบว่ามีการแสดงบทบาทในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพ 3 บทบาท 7 ลักษณะ คือ การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นตัวกลาง 5 ลักษณะ อันได้แก่ การแสดงบทบาทเป็นหน้าตา การแสดงบทบาทเป็นป้ายประกาศ การแสดงบทบาทเป็นเวที การแสดงบทบาทเป็นนายหน้าห่อ และการแสดงบทบาทเป็นกระจกเงา การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็น

ตัวกลางและเป็นผู้ให้การผลักดันสนับสนุน 1 ลักษณะ คือ การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นเวทีและผู้ให้การผลักดันสนับสนุน และการแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นคู่ปฏิบัติกับรัฐบาลอีก 1 ลักษณะ ซึ่งการแสดงบทบาทของเนื้อหารายการสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ในแต่ละลักษณะดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้นสามารถแยกย่อยลงมาเป็นการแสดงบทบาทนั้นผ่านการกระทำหน้าที่ของเนื้อหารายการที่ต่างกันดังนี้ คือ การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นตัวกลาง (Mediation role) แบ่งออกเป็น

- การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นหน้าตาต่าง ที่เปิดสู่ประสบการณ์ทำให้ผู้ชมรายการได้รับทราบความรู้ใหม่ๆเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพ ทั้งหมด 11 เรื่อง มีการกระทำหน้าที่เพียงลักษณะ คือ การกระทำหน้าที่ให้การศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับความรู้ใหม่ๆเพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ อันได้แก่ การวางผังเมืองให้พื้นที่ปลูกต้นไม้ สวนสาธารณะหรือพื้นที่สีเขียวเชื่อมต่อกันเพื่อเพิ่มแหล่งผลิตอากาศบริสุทธิ์และกระจายความเข้มข้นของมลพิษในอากาศ 1 เรื่อง ในสารคดีเรื่อง “การวางผังเมืองเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวในชุมชน” การใช้เทคโนโลยีขนส่งผู้โดยสารโดยรถไฟฟ้าซึ่งนับได้ว่าเป็นการขนส่งผู้โดยสารรูปแบบใหม่ที่ใช้พลังงานในการขับเคลื่อนไม่ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ 1 เรื่อง ในสารคดีเรื่อง “BTS รถไฟฟ้ารักษาสิ่งแวดล้อม” ซึ่งทั้ง 2 เรื่องปรากฏในเนื้อหารายการยังชีพ/กรีนโซน

การให้การศึกษาในลักษณะของการรวบรวมความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของต้นไม้และสวนสาธารณะมานำเสนอเพื่อต่อยอด 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่องท้องโลกพฤกษศาสตร์ ห้องสมุดพฤกษศาสตร์ และป่าไม้ในน้ำ การนำเสนอความรู้ใหม่ๆเกี่ยวกับพืชผักผลไม้ปลอดสารพิษอันเป็นทางเลือกใหม่ในการบริโภค 3 เรื่อง คือ เรื่องผักในถ้วย เรื่องทัวร์เกษตรสวนองุ่น และเรื่องซีดีกรีนฟาร์ม การสกัดยาไล่แมลงจากสมุนไพรแทนการใช้สารเคมี 1 เรื่อง คือ เรื่องสมุนไพรเพื่อนักสะสม โครงการวิจัยในเรื่องของสิ่งแวดล้อมที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของสุขภาพโดยเน้นวิธีการที่พึงพิงธรรมชาติ 1 เรื่อง คือ เรื่องแหลมผักเบี้ย และการใช้สารเคมีที่มีพิษตกค้าง 1 เรื่อง คือ เรื่องสารไดออกซิน สารคดีทั้ง 9 เรื่องข้างต้นปรากฏในเนื้อหารายการเพื่อโลกสวย

- การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นเวที รับเรื่องราวร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหามลพิษทางน้ำที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ที่มีปัญหาเกิดขึ้นแล้วนำมาออกอากาศให้หน่วยงานที่รับผิดชอบได้รับทราบ โดยให้ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นผู้ออกอากาศเอง และหน่วยงานที่รับผิดชอบได้ชี้แจงและแสดงความคิดเห็นสะท้อนกลับต่อประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น มีการกระทำหน้าที่เพียงลักษณะเดียว คือ การกระทำหน้าที่ในการเสนอข่าวสารเปรียบเสมือนกลไกสาธารณะในการเฝ้ามอง ระวังระวังเตือนภัย ทำหน้าที่เสมือนยามที่คอยสอดส่องตรวจสอบสภาพของสิ่งแวดล้อมในสังคม โดยหยิบยกประเด็นข่าวสารที่เกี่ยวกับเรื่อง

สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพที่นำเสนอมารายงานให้ผู้ชมรายการได้รับทราบถึงสถานการณ์และสภาพปัญหาต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดความตื่นตัวและเตรียมตัวเพื่อแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที ดังเช่น ปัญหามลพิษทางน้ำในสารคดีเรื่อง “คุณภาพน้ำในกว๊านพะเยา” ซึ่งการกระทำหน้าที่ในการนำเสนอข่าวสารของเนื้อหารายการมีเพียง 1 เรื่อง

- การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นป้ายประกาศ ให้คำแนะนำและแนวทางการแก้ไขปัญหาล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ทั้งหมด 6 เรื่อง มีการกระทำหน้าที่เพียงลักษณะเดียว คือ การกระทำหน้าที่กระตุ้นเร้าและระดมสรรพกำลังให้เกิดความเคลื่อนไหวในสังคม เป็นการรณรงค์ให้ผู้ชมรายการเกิดความสนใจที่จะให้การช่วยเหลือหรือให้การสนับสนุนการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพในการลดปัญหาขยะและเพิ่มพื้นที่สีเขียวและเลิกปฏิบัติค่านิยมที่ไม่ดีคือการเปิดเพลงเสียงดัง โดยทางรายการนำเสนอแนวทางในการปฏิบัติให้แก่ผู้ชม เป็นการผลักดันที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในระดับปัจเจกบุคคล เพราะแนวทางที่ทางรายการนำเสนอ นั้นสามารถปฏิบัติตามได้ง่าย คือ มอบต้นไม้แทนพวงหรีดในงานศพ มีปรากฏเพียง 1 เรื่องในสารคดีเรื่อง “มอบต้นไม้แทนพวงหรีด” การปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวในสารคดีเรื่อง “คนรักต้นไม้” และการเลิกพฤติกรรมเปิดเพลงเสียงดังในสารคดีเรื่อง “เสียง” สารคดีที่กล่าวมาข้างต้นมีปรากฏอยู่ในรายการเพื่อโลกสวย

นอกจากนี้เนื้อหาในรายการได้นำเสนอลักษณะของพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหามลพิษทางน้ำและปัญหามลพิษทางอากาศอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้ผู้ชมรายการได้ตระหนักถึงต้นเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งปัญหามลพิษทางน้ำในสารคดีเรื่อง “ผักตบชวา” ปัญหามลพิษทางอากาศในสารคดีเรื่อง “มลพิษในลานจอดรถชั้นใต้ดิน” และ “อากาศเมืองใหญ่สู่ชั้นวิกฤติ” ของรายการยังไซน/กรีนไซน และ “ความพยายามในการจัดการควันขาว ควันดำของกรุงเทพมหานคร” ของรายการโลกสิ่งแวดล้อม

- การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นทนายหน้าหอ มีการกระทำหน้าที่เพียงลักษณะเดียว คือ การกระทำหน้าที่นำเสนอข่าวสารข้อมูลกิจกรรมขององค์การความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งประเทศเดนมาร์ก (DANCED) มีปรากฏอยู่ในรายการยังไซน/กรีนไซนเพียงรายการเดียวในฐานะเป็นสื่อที่เป็นกระบอกเสียงขององค์การ เนื่องจากองค์การความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งประเทศเดนมาร์ก (DANCED) เป็นองค์การที่ให้ความสนับสนุนทางด้านเงินทุนแก่มูลนิธิโลกทัศน์ไทยในการผลิตรายการยังไซน/กรีนไซนทั้งรายการ ซึ่งมีปรากฏอยู่ในเนื้อหารายการยังไซน/กรีนไซนเพียงรายการเดียว 1 เรื่อง ได้แก่ เรื่องเทคโนโลยีสะอาด

- การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นกระจกเงา สะท้อนให้เห็นเหตุการณ์เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่เกิดขึ้นในประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อให้ผู้ชมรายการได้รับทราบถึงรายละเอียดและความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์เหล่านั้น มีการกระทำหน้าที่ในการนำเสนอข่าวสาร ลักษณะเป็นเหมือนกลไกสาธารณชนในการเฝ้ามองระแวงระวังเพื่อเตือนภัย ทำหน้าที่เสมือนยามที่คอยสอดส่องตรวจสอบสภาพแวดล้อมในสังคม โดยหยิบยกประเด็นข่าวสารทางด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่น่าสนใจมารายงานให้ผู้ชมรายการได้ทราบว่า มีสถานการณ์หรือสภาพปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย ก่อให้เกิดความตื่นตัวและเตรียมตัวที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ประเด็น คือ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ และการใช้สารพิษ มีปรากฏอยู่ในเนื้อหารายการ 16 เรื่อง ได้แก่ เรื่องซัลเฟอร์ เรื่องคุณภาพผักร เรื่องน้ำทะเลเปลี่ยนสี เรื่องกรุงเทพมหานครตรวจจับรถควันดำ เรื่องควันขาวควันดำ เรื่องโคบอลต์60 เรื่องชั้นโอโซน เรื่องการเลิกใช้สารพิษ เรื่องการฝังกลบสารพิษ เรื่องรณรงค์การใช้รถโดยสารประจำทางแทนรถโดยสารส่วนบุคคลเพื่อลดควันพิษ เรื่องความพยายามในการจัดการควันขาวควันดำของกรุงเทพมหานคร เรื่องการเน่าเสียของแม่น้ำท่าจีน เรื่องโรงไฟฟ้าแม่เมาะ เรื่องวิสัยทัศน์ผู้สมัครผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และเรื่องสรุปสถานการณ์ด้านมลพิษในประเทศไทย ของรายการโลกสิ่งแวดล้อม และการจัดการปัญหามลพิษทางน้ำผักตบชวาที่เป็นสาเหตุของการเกิดปัญหามลพิษทางน้ำในสารคดีเรื่อง "วัชพืชไม่รู้ประโยชน์" การเฝ้าระวังและตรวจตราล่าคล่องของคนในชุมชนที่อาศัยอยู่ริมคลองแสนแสบในสารคดีเรื่อง "รวมใจภักดิ์รักษาคคลองแสนแสบ" ในรายการเพื่อโลกสวย และกิจกรรมโครงการนักสืบสายน้ำของมูลนิธิโลกสีเขียวที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องในเรื่องของสุขภาพ เพื่อคอยเฝ้าระวังคุณภาพแหล่งน้ำในชุมชน ดังที่ปรากฏในรายการยังไซน/กรีนไซนและรายการโลกสิ่งแวดล้อม 2 เรื่อง คือ เรื่องนักสืบสายน้ำ

- การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นตัวกลางและเป็นผู้ให้การผลักดันสนับสนุน (Mediation role & Advocacy role) เป็นไปในลักษณะที่ส่วนหนึ่งของการแสดงบทบาทเป็นเวทีรับเรื่องราวร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ที่มีปัญหาเกิดขึ้น แล้วนำมาออกอากาศเพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบได้รับทราบ โดยให้ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นผู้ออกอากาศเอง และหน่วยงานที่รับผิดชอบในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงต่อสารที่ทางรายการนำเสนอเพื่อถ่ายทอดให้รับทราบข้อร้องเรียนของประชาชนผู้ประสบปัญหาได้ชี้แจงวิธีการปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว พร้อมกับอีกส่วนหนึ่ง

เนื้อหารายการโลกสิ่งแวดล้อมได้แสดงบทบาทในฐานะที่เป็นผู้ให้การผลักดันสนับสนุนในลักษณะของการมีเจตนาที่จะเปลี่ยนการรับรู้ของสาธารณชนเกี่ยวกับอำนาจของสาธารณชนในการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 และพระราชบัญญัติรักษาความสะอาด ที่มีอยู่ในสังคมให้เกิดผลทางปฏิบัติ

การแสดงบทบาทในลักษณะทั้งสองบทบาทดังกล่าวข้างต้นมีปรากฏอยู่ในเนื้อหา รายการโลกสิ่งแวดล้อมเพียงรายการเดียวทั้งหมด 11 เรื่อง ได้แก่ เรื่องโรงงานปูน อ.ปากช่อง ปล่อยกลีน เรื่องโรงงานเหล็กเขตบางแค เรื่องโรงงานเก็บสารเคมีคลองสามวา เรื่องโกดังเก็บ สารเคมีเจนนไ้ จ.ชลบุรี เรื่องโรงงานปล่อยกลีน อ.ปากช่อง เรื่องโรงงานปล่อยเขม่าควัน จ.ปทุมธานี เรื่องโกดังเก็บสารเคมี บางซื่อ เรื่องอู่รถเมล์เสียงดัง เรื่องผักปลอดสารเข้ากรุง เรื่อง โรงงานพลาสติก บางขุนเทียน เรื่อง โรงงานขนไก่ปล่อยกลีน จ.อยุธยา และเรื่องโรงงานปล่อยฝุ่น จ.อยุธยา และมีการกระทำหน้าที่เพียงลักษณะเดียว คือ การกระทำหน้าที่ในการกระตุ้นเร้าและ ระดมสรรพกำลังให้เกิดความเคลื่อนไหวในสังคมในลักษณะการให้แนวทางการเปลี่ยนแปลงใน ระดับสังคม โดยการให้ข้อเสนอแนะหรือทางออกแก่มาตรการทางสังคมหรือมาตรการทาง กฎหมาย

- การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นคู่ปฏิปักษ์ (Adversary role) กับรัฐบาล โดยการสืบสวนตรวจสอบคำอ้างสิทธิเรียกร้องและการแถลงของรัฐบาล รวมไปถึงการคอยเฝ้าระวัง เหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นเพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์ของสาธารณชน เป็นไปในลักษณะที่ทาง รายการสวมบทบาทเป็นผู้เข้าร่วมในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นตัวแทนของสาธารณชนวิพากษ์ วิจัยการทำงานของรัฐบาล ซึ่งการแสดงบทบาทดังกล่าวมีปรากฏอยู่ในเนื้อหา รายการโลกสิ่งแวดล้อมเพียงรายการเดียว 1 เรื่อง คือ เรื่องร่นระยะตั้งโรงงาน และมีการกระทำหน้าที่เพียง ลักษณะเดียว คือ การเสนอแนะหรือชักจูงใจโดยการตีความด้วยการวิพากษ์วิจารณ์การประกาศ ร่นระยะตั้งโรงงานของกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อชักจูงให้ผู้ชมรายการเข้าใจว่าการกระทำดังกล่าว เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

2. ทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ

ในการนำเสนอประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพที่ปรากฏในรายการสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ พบว่ามี การแสดงบทบาทในการจัดการ สิ่งแวดล้อมให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพในลักษณะที่เป็นสื่อกลางทั้งหมด สามารถแบ่งออกได้เป็น 5

ลักษณะ คือ การแสดงบทบาทเป็นหน้าตาต่าง การแสดงบทบาทเป็นกระเจกเงา การแสดงบทบาทเป็นป้ายประกาศ การแสดงบทบาทเป็นผู้ตีความ และการแสดงบทบาทเป็นทนายหน้าหอ การแสดงบทบาทของเนื้อหารายการสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ในแต่ละลักษณะดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้นสามารถแยกย่อยลงมาเป็นการแสดงบทบาทนั้นผ่านการกระทำหน้าที่ของเนื้อหารายการที่ต่างกัน ดังนี้ คือ

- การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นหน้าตาต่าง ที่เปิดสู่ประสบการณ์ ทำให้ผู้ชมรายการได้รับทราบความรู้ใหม่ๆ เป็นการเพิ่มทักษะของผู้ชมรายการที่เคยมีต่อเรื่องดังกล่าวให้กว้างขวางยิ่งขึ้น มีการกระทำหน้าที่ให้การศึกษาเพียงลักษณะเดียว ซึ่งมีปรากฏอยู่ในเนื้อหารายการทั้งหมด 8 เรื่อง เป็นการรวบรวมความรู้และความเข้าใจใหม่ๆ ที่ถูกต้องมานำเสนอแก่ผู้ชมรายการในประเด็นเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพของพืชพันธุ์ไม้ป่าไม้ที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพของมนุษย์โดยตรงในการนำมาสกัดเป็นตัวยารักษาโรคและแหล่งผลิตอากาศบริสุทธิ์ในสารคดีเรื่อง “ป่าฝน” “ไลเคน” และ “ต้นสน” การนำเสนอความรู้ใหม่เกี่ยวกับพิธีกรรมเก่าแก่ที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาในการรักษาป่าไม้ของชุมชนเพื่อรักษาแหล่งผลิตอากาศบริสุทธิ์ แหล่งผลิตอาหารและน้ำของคนในชุมชน ในสารคดีเรื่อง “พิธีกรรมรักษาต้นน้ำปู่และย่าและ” และวิธีการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้นจากมูลสัตว์ อีกทั้งยังได้พลังงานทดแทนมาใช้ได้อีกต่อหนึ่งเป็นผลพลอยได้ ในสารคดีเรื่อง “ประโยชน์จากมูลช้าง” ของรายการยังไซน/กรีนไซน ประโยชน์ของต้นกล้วยในฐานะที่เป็นพันธุ์ไม้ที่ให้ประโยชน์ต่อสุขภาพของมนุษย์ ในสารคดีเรื่อง “พิพิธภัณฑกล้วย” ของรายการเพื่อโลกสวย ประโยชน์ของหิงห้อยในแง่มุมที่มีความเกี่ยวข้องกับสุขภาพของมนุษย์ ในสารคดีเรื่อง “หิงห้อย” ของรายการโลกสิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนความเชื่อและความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องในเรื่องการรับประทานสัตว์ เช่น พญาปลวกเพื่อบำรุงกำลัง ในสารคดีเรื่อง “ปลวก” ของรายการโลกสิ่งแวดล้อม และอาหารจากสัตว์ป่าเพื่อเพิ่มสมรรถภาพทางเพศ ได้แก่ เรื่องการทารุณกรรมสัตว์ป่า ของรายการยังไซน/กรีนไซน

- การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นป้ายประกาศ ให้คำแนะนำและแนวทางการแก้ไขปัญหาสีสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ทั้งหมด 2 เรื่อง มีการกระทำหน้าที่เพียงลักษณะเดียว คือ การกระทำหน้าที่ในการกระตุ้นเจ้าและระดมสรรพกำลังให้เกิดความเคลื่อนไหวในสังคม 2 เรื่อง ในรายการยังไซน/กรีนไซน ได้แก่ เรื่องวิถีคลายร้อนแบบประหยัดพลังงาน ทางรายการได้นำเสนอวิธีปฏิบัติต่างๆ ในการคลายความร้อนจากสภาพอากาศ ซึ่งเป็นวิธีการที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและยังช่วยลดการเกิดมลพิษทางอากาศและการเกิดปรากฏการณ์เรือนกระจกที่เป็นสาเหตุทำให้โลกร้อนขึ้น และตัวอย่างต่างๆ ที่ผู้ชมรายการสามารถนำมาประยุกต์

ใช้ได้ในการจัดการทางด้านสิ่งแวดล้อมอันจะนำมาซึ่งผลดีต่อสุขภาพร่างกายและการดำรงชีวิต ได้แก่ เรื่องรวมพลังหาร 2 จุดประกาย ในรายการเพื่อโลกสวย

- การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นกระจกเงา ทั้งหมด 3 เรื่อง มีการกระทำหน้าที่เพียงลักษณะเดียว คือ การกระทำหน้าที่ในการเสนอข่าวสารข้อมูล 2 เรื่อง เกี่ยวกับกิจกรรมขององค์กรชุมชนทางภาคเหนือในการดำเนินโครงการพัฒนาหมู่บ้านภาคเหนืออันแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนท้องถิ่นในการรักษาและฟื้นฟูสภาพป่าของชุมชนเพื่อลดปัญหาที่เกิดจากการตัดไม้ทำลายป่าซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตขึ้นทุกวันต่อการดำรงชีวิตของคนในชุมชน ดังที่ปรากฏในเนื้อหาสารคดีเรื่อง “ป่าต้นน้ำ” ในรายการยังไซน/กรีนไซน และกิจกรรมการปลูกป่าของชาวบ้านในโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยในสารคดีเรื่อง “ปลูกป่าให้ฝน ปลูกคนให้รักป่า” ของรายการเพื่อโลกสวย

- การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นนายหน้าหออ มีการกระทำหน้าที่เพียงลักษณะเดียว คือ การกระทำหน้าที่นำเสนอข่าวสารข้อมูลกิจกรรมขององค์การความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งประเทศไทย (DANCED) มีปรากฏอยู่ในรายการยังไซน/กรีนไซน เพียงรายการเดียวในฐานะเป็นสื่อที่เป็นกระบอกเสียงขององค์การ เนื่องจากองค์การความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งประเทศไทย (DANCED) เป็นองค์การที่ให้ความสนับสนุนทางด้านเงินทุนแก่มูลนิธิโลกทัศน์ไทยในการผลิตรายการยังไซน/กรีนไซนทั้งรายการ ซึ่งมีปรากฏอยู่ 1 เรื่อง ได้แก่ เรื่องรถขับเคลื่อนด้วยน้ำมันพืช

- การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นผู้ตีความ อธิบายให้ผู้ชมรายการเข้าใจในเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่ยังเป็นที่สงสัย โดยการแปลความหมายและขยายความเพิ่มเติมสำหรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อสร้างความเข้าใจและทำให้เหตุการณ์ที่ไม่กระจ่างแจ้งนั้นแจ่มชัดขึ้น การแสดงบทบาทดังกล่าวมีปรากฏอยู่ในเนื้อหาสารคดีเรื่องสิ่งแวดล้อมเพียงรายการเดียว 2 เรื่อง และมีการกระทำหน้าที่เพียงลักษณะเดียว คือ การกระทำหน้าที่ในการเสนอแนะและชักจูงใจในลักษณะของการนำเสนอความคิดเห็น ให้คำอธิบายความหมายเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ ตีความ อธิบายความหรือวิพากษ์วิจารณ์ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพ เช่น การวิพากษ์วิจารณ์ประเด็นเรื่องความโปร่งใสของการทำประชาพิจารณ์ในการสร้างโรงไฟฟ้าบ่อนอกที่อาจก่อให้เกิดฝนกรดและควันทันพิษซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ ดังที่ปรากฏในสารคดีเรื่อง “โรงไฟฟ้าบ่อนอก” การนำเสนอความคิดเห็นและอธิบายความให้ผู้ชมรายการได้เข้าใจถึงข้อดีของการประกาศใช้มาตรการ

ผังเมืองเพื่อจัดระบบสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของประชาชน เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น ดังที่ปรากฏในสารคดีเรื่อง “ผังเมืองกรุงเทพฯ”

3. สุขภาพสิ่งแวดล้อม

ในการนำเสนอประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏในรายการสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ พบว่ามีการแสดงบทบาทในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพ 2 บทบาท 6 ลักษณะ คือ การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นตัวกลาง (Mediation role) 5 ลักษณะ อันได้แก่ การแสดงบทบาทเป็นหน้าต่าง การแสดงบทบาทเป็นป้ายประกาศ การแสดงบทบาทเป็นเวที การแสดงบทบาทเป็นกระจกเงา และการแสดงบทบาทเป็นทนายหน้าหอ การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นตัวกลางและผู้ให้การผลักดันสนับสนุน (Mediation role & advocacy role) 1 ลักษณะ อันได้แก่ การแสดงบทบาทเป็นเวทีและผู้ให้การผลักดันสนับสนุน การแสดงบทบาทของเนื้อหา รายการสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ในแต่ละลักษณะดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้นสามารถแยกย่อยลงมาเป็นการแสดงบทบาทนั้นผ่านการกระทำหน้าที่ของเนื้อหารายการที่ต่างกันดังนี้

- การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นหน้าต่าง เปิดสู่ประสบการณ์ให้ผู้ชมรายการได้รับทราบความรู้ใหม่เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพ เป็นการทำให้ผู้ชมรายการมีทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวที่กว้างขวางยิ่งขึ้น มีปรากฏอยู่ในรายการเพื่อโลกสวยเพียงรายการเดียว 1 เรื่อง คือ เรื่องเรือพิทักษ์ความสะอาด ที่เก็บขยะและสูบน้ำทิ้ง สิ่งปฏิกูลจากชุมชนที่อาศัยอยู่ริมแหล่งน้ำ เพื่อป้องกันปัญหามลพิษทางน้ำไม่ให้เกิดขึ้นหรือป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วมีสถานการณ์ที่เลวร้ายลงไปกว่าเดิม

- การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นป้ายประกาศ ให้คำแนะนำและแนวทางการแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ทั้งหมด 4 เรื่อง มีการกระทำหน้าที่ในการกระตุ้นเร้าและระดมสรรพกำลังให้เกิดความเคลื่อนไหวในสังคมเพียงลักษณะเดียว เกี่ยวกับการจัดการปัญหาขยะและคุณภาพน้ำบริโภค เป็นการรณรงค์ทางสังคมให้ผู้ชมรายการเกิดความสนใจที่จะให้การช่วยเหลือหรือให้การสนับสนุน รณรงค์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในระดับสังคมนั้นโดยทางรายการเน้นไปที่สังคมในระดับพื้นฐาน อันได้แก่ สถาบันการศึกษาที่เป็นโรงเรียน โดยนำเสนอแนวทางในการจัดการขยะเพื่อลดปัญหามลพิษที่เกิดขึ้น ในสารคดีเรื่อง “ธนาคารขยะ” และการแก้ไขปัญหามลพิษเรื่องมาตรฐานความปลอดภัยของคุณภาพน้ำดื่มในโรงเรียน ในสารคดีเรื่อง “คุณภาพน้ำในโรงเรียน” กระตุ้นเร้าให้ผู้ชมรายการเกิดความสนใจที่จะให้ความช่วยเหลือในการบริจาคเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ตกทุนไปแล้วหรือเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ไม่

สามารถใช้งานได้มาบริจาคให้แก่โครงการคอมพิวเตอร์สีเขียวเพื่อลดปัญหาขยะพิษที่เกิดจากชิ้นส่วนในเครื่องคอมพิวเตอร์และนำเครื่องคอมพิวเตอร์เหล่านั้นมาซ่อมแซมให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อบริจาคให้แก่สถานศึกษาที่ยังขาดแคลน ในสารคดีเรื่อง "โครงการคอมพิวเตอร์สีเขียว" ของรายการยังไซน/กรีนไซน และรณรงค์ให้ผู้ชมรายการแยกขยะตามโครงการแยกขยะก่อนทิ้งของกรุงเทพมหานครในสารคดีเรื่อง "ขยะ 3 ชนิด" ของรายการเพื่อโลกสวย

- การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นนายหน้าห่อ ทั้งหมด 1 เรื่อง มีการกระทำหน้าที่เพียงลักษณะเดียว คือ การกระทำหน้าที่นำเสนอข่าวสารข้อมูลกิจกรรมขององค์การความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งประเทศเดนมาร์ก (DANCED) มีปรากฏในรายการยังไซน/กรีนไซนเพียงรายการเดียวในฐานะเป็นสื่อที่เป็นกระบอกเสียงขององค์การ เนื่องจากองค์การความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งประเทศเดนมาร์ก (DANCED) เป็นองค์การที่ให้ความสนับสนุนทางด้านเงินทุนแก่มูลนิธิโลกทัศน์ไทยในการผลิตรายการยังไซน/กรีนไซนทั้งรายการ ซึ่งมีปรากฏอยู่ในเนื้อหาเรื่องเตาเผาขยะ

- การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นกระจกเงา สะท้อนให้เห็นเหตุการณ์และกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพเฉพาะเรื่องการจัดการขยะเพื่อให้ผู้ชมรายการได้รับทราบถึงรายละเอียดและความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์เหล่านั้น ทั้งหมด 5 เรื่อง มีการกระทำหน้าที่ในการนำเสนอข่าวสาร ลักษณะเป็นเหมือนกลไกสาธารณะในการเฝ้ามองระแวดระวังเพื่อเตือนภัย ทำหน้าที่เสมือนยามที่คอยสอดส่องตรวจสอบสภาพแวดล้อมในสังคมโดยหยิบยกประเด็นข่าวสารทางด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่น่าสนใจมารายงานให้ผู้ชมรายการได้ทราบว่า มีสถานการณ์หรือสภาพปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย ก่อให้เกิดความตื่นตัวและเตรียมตัวที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น มีปรากฏอยู่ในเนื้อหารายการโลกสิ่งแวดล้อม 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่องสารพิษใน จ.ภูเก็ต เรื่องโรงงานเผาขยะ และเรื่องโครงการปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อม และรายงานกิจกรรมการจัดการขยะของคนในชุมชนต่างๆ ในสารคดีเรื่อง "ขยะมีประโยชน์" และ "ลิเก้นักพัฒนา" ของรายการเพื่อโลกสวย

- การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นเวทีรับเรื่องราวร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ที่มีปัญหาเกิดขึ้น แล้วนำมาออกอากาศเพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบได้รับทราบ โดยให้ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นผู้ออกอากาศเอง และหน่วยงานที่รับผิดชอบในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงต่อสารที่ทางรายการนำเสนอ เพื่อถ่ายทอดให้รับทราบข้อร้องเรียนของประชาชนผู้ประสบปัญหาเหล่านั้นได้

ชี้แจงและแสดงความคิดเห็นสะท้อนกลับต่อประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น มีปรากฏอยู่ในเนื้อหารายการโลกสิ่งแวดล้อมเพียงรายการเดียว 2 เรื่อง และมีการกระทำหน้าที่เพียงลักษณะเดียว คือ การนำเสนอข่าวสารข้อมูลโดยการหยิบยกประเด็นปัญหามลพิษทางน้ำมารายงานให้ผู้ชมรายการได้รับทราบถึงสถานการณ์และสภาพปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น รวมไปถึงแนวทางในการดำเนินการแก้ไข ปัญหา ดังรายละเอียดที่ปรากฏในเนื้อหาสารคดีเรื่อง “น้ำเสียแหลมฉบัง” และ “น้ำเสียพัทยาใต้”

- การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นตัวกลางและเป็นผู้ให้การผลักดันสนับสนุน (Mediation role & Advocacy role) มีปรากฏในรายการโลกสิ่งแวดล้อมเพียงรายการเดียว ทั้งหมด 5 เรื่อง เป็นไปในลักษณะที่ส่วนหนึ่งของการแสดงบทบาทเป็นเวทีรับเรื่องราวร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหาการจัดการขยะและการบำบัดน้ำเสียที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ที่มีปัญหาเกิดขึ้น แล้วนำมาออกอากาศเพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบได้รับทราบ โดยให้ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นผู้ออกอากาศเอง และหน่วยงานที่รับผิดชอบในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงต่อสารที่ทางรายการนำเสนอเพื่อถ่ายทอดให้รับทราบข้อร้องเรียนของประชาชนผู้ประสบปัญหาได้ชี้แจงวิธีการปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว พร้อมกับอีกส่วนหนึ่งเนื้อหารายการโลกสิ่งแวดล้อมได้แสดงบทบาทในฐานะที่เป็นผู้ให้การผลักดันสนับสนุนในลักษณะของการมีเจตนาที่จะเปลี่ยนการรับรู้ของสาธารณชนเกี่ยวกับอำนาจของสาธารณชนในการดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 และพระราชบัญญัติรักษาความสะอาด ที่มีอยู่ในสังคมให้เกิดผลทางปฏิบัติ และมีการกระทำหน้าที่เพียงลักษณะเดียว คือ การกระทำหน้าที่ในการกระตุ้นเจ้าและระดมสรรพกำลังให้เกิดความเคลื่อนไหวในสังคมในลักษณะการให้แนวทางการเปลี่ยนแปลงในระดับสังคม โดยการให้ข้อเสนอแนะหรือทางออกแก่มาตรการทางสังคมหรือมาตรการทางกฎหมาย ซึ่งการแสดงบทบาทในลักษณะทั้งสองบทบาทดังกล่าวข้างต้นมีปรากฏอยู่ในเนื้อหารายการ 5 เรื่อง ได้แก่ เรื่องน้ำเสีย จ.ปทุมธานี เรื่องกองขยะ จ.สมุทรปราการ เรื่องโรงงานฟองเต้าน้ำ จ.ปทุมธานี เรื่องโรงงานแกะกุ้ง สมุทรสาคร และเรื่องบิมน้ำมันปล่อยน้ำมันลงคลอง เขตมีนบุรี

จากการศึกษาเนื้อหารายการสิ่งแวดล้อมทั้งหมด 3 รายการ พบว่าหน้าที่ที่รายการสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์กระทำมากที่สุด คือ หน้าที่ในการนำเสนอข่าวสาร ซึ่งปรากฏในเนื้อหาที่นำเสนอในรายการถึง 32 เรื่อง การกระทำหน้าที่ในการนำเสนอข่าวสารทั้ง 3 รายการ เป็น

การนำเสนอในลักษณะของการหยิบยกประเด็นข่าวสารทางด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่น่าสนใจมารายงาน เพื่อให้ผู้ชมรายการได้รู้ถึงสถานการณ์และความเคลื่อนไหวในเรื่องดังกล่าวที่เกิดขึ้น โดยเนื้อหาได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามและความร่วมมือของคนในชุมชนต่างๆในภาวะเฝ้าระวัง ตรวจตรา และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมที่กำลังเป็นปัญหารอบๆตัวพวกเขา ทั้งในเรื่องของแม่น้ำลำคลอง ป่าไม้ ชยะ และมลพิษต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมเพื่อช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้ผู้ชมรายการได้รับทราบถึงวิธีการดำเนินการจัดการกับสิ่งแวดล้อมของคนในชุมชนอื่นๆ

สำหรับการกระทำหน้าที่ในการนำเสนอข่าวสารที่ปรากฏในเนื้อหาของรายการยังชน/กรีนชนและรายการโลกสิ่งแวดล้อมในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพอีกลักษณะหนึ่ง คือ การกระทำหน้าที่เป็นเหมือนกลไกสาธารณะในการเฝ้ามองระแวงระวังเดือนภัยทำหน้าที่เสมือนยามที่คอยสอดส่องตรวจสอบสภาพของสิ่งแวดล้อมในสังคม โดยหยิบยกประเด็นข่าวสารที่เกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพที่น่าสนใจมารายงานให้ผู้ชมรายการได้รับทราบถึงสถานการณ์และสภาพปัญหาต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดความตื่นตัวและเตรียมตัวหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทัน่วงที

การให้สาระเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและกิจกรรมขององค์การต่างๆที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะในประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องในเรื่องของสุขภาพ ส่วนการนำเสนอกิจกรรมขององค์การความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งประเทศไทย (DANCED) เป็นเฉพาะและอย่างต่อเนืองนั้น มีปรากฏอยู่ในเนื้อหาของรายการยังชน/กรีนชนรายการเดียวเท่านั้น เนื่องจากองค์การความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งประเทศไทย (DANCED) เป็นองค์การที่ให้ความสนับสนุนทางด้านเงินทุนแก่มูลนิธิโลกทัศน์ไทยในการผลิตรายการยังชน/กรีนชนทั้งรายการ รายการยังชน/กรีนชนจึงมีฐานะเปรียบเสมือนสื่อที่เป็นกระบอกเสียงขององค์การด้วย

หน้าที่ที่รายการสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์กระทำรองลงมา ได้แก่ การกระทำหน้าที่ในการกระตุ้นเร้าและระดมสรรพกำลังให้เกิดความเคลื่อนไหวในสังคม 30 เรื่อง ลักษณะของการกระทำหน้าที่เฝ้าการกระตุ้นเร้าและระดมสรรพกำลังให้เกิดความเคลื่อนไหวในสังคมที่ปรากฏในเนื้อหาของรายการสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ทั้ง 3 รายการนั้น เป็นการรณรงค์ให้ผู้ชมรายการเกิดความสนใจที่จะให้การช่วยเหลือหรือให้การสนับสนุนการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพ โดยทางรายการนำเสนอแนวทางในการปฏิบัติแก่ผู้ชม เป็นการผลักดันที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในระดับปัจเจกบุคคล เพราะแนวทางที่ทางรายการนำเสนอ นั้น ผู้ชมรายการสามารถ

ปฏิบัติตามได้ง่ายๆ นอกจากนี้ในรายการยังไซน/กรีนไซนยังมีการกระทำหน้าที่ในการกระตุ้นเร้า และระดมสรรพกำลังให้เกิดความเคลื่อนไหวในสังคมของเนื้อหาในลักษณะของการรณรงค์ทางสังคมให้ผู้ชมรายการเกิดความสนใจที่จะให้การช่วยเหลือหรือให้การสนับสนุน โดยทางรายการจะนำเสนอแนวทางให้แก่ผู้ชมรายการในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ เป็นการผลักดันให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในระดับสังคม เฉพาะในเนื้อหารายการโลกสิ่งแวดล้อมเท่านั้นที่มีการกระทำหน้าที่ในการกระตุ้นเร้าและระดมสรรพกำลังโดยการให้ข้อเสนอแนะหรือทางออกแก่มาตรการทางสังคมหรือมาตรการทางกฎหมาย โดยทางรายการได้ชี้ให้เห็นว่า ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากสภาพของสิ่งแวดล้อมที่เลวร้ายลงเนื่องจากการกระทำของ ผู้อื่นนั้น สามารถใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือช่วยในการแก้ไขปัญหาและดำเนินการทางกฎหมายเพื่อเอาความผิดกับผู้กระทำผิดที่ทำให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมได้ เป็นวิธีการให้แนวทางสำหรับการเปลี่ยนแปลงในระดับสังคม

หน้าที่ในการให้การศึกษา 22 เรื่อง การกระทำหน้าที่ในการให้การศึกษาทั้ง 3 รายการ เป็นลักษณะของการรวบรวมความรู้และความเข้าใจใหม่ๆ ที่ถูกต้องมานำเสนอต่อผู้ชมรายการ แต่สำหรับรายการเพื่อโลกสวยจะมีการรวบรวมความรู้และความเข้าใจที่ผู้ชมรายการเคยรู้ อยู่แล้วเกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อมและสุขภาพนั้นมาตอกย้ำอีกครั้ง เพื่อสร้างความแน่ใจในข้อมูลของเรื่องนั้นๆ นอกจากนี้ในรายการยังไซน/กรีนไซนและรายการโลกสิ่งแวดล้อมยังมีการกระทำหน้าที่ในการให้การศึกษาในอีกลักษณะหนึ่ง คือ การทำให้ผู้ชมรายการเปลี่ยนความเข้าใจในค่านิยมที่ไม่ถูกต้องในเรื่องที่เกี่ยวกับการรับประทานอาหารจากสัตว์ป่าเพื่อบำรุงกำลังหรือเพิ่มสมรรถภาพทางเพศ

การกระทำหน้าที่ในการเสนอแนะและชักจูงใจ 3 เรื่อง ลักษณะของการเสนอแนะหรือชักจูงใจที่ปรากฏในรายการโลกสิ่งแวดล้อม เป็นไปในลักษณะของการนำเสนอความคิดเห็นให้คำอธิบายความหมายเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ ดีความ อธิบายความหรือวิพากษ์วิจารณ์ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพให้ผู้ชมรายการได้รับทราบผ่านมุมมองความคิดของทีมผู้ผลิตรายการเป็นสำคัญ ในขณะที่รายการยังไซน/กรีนไซนไม่ได้กระทำหน้าที่นี้ให้ปรากฏในเนื้อหาของรายการเลย

ส่วนการกระทำหน้าที่ในการให้ความบันเทิงของรายการสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ทั้ง 3 รายการนั้น ได้กระทำผ่านเทคนิคการนำเสนอเนื้อหาของรายการ อันได้แก่ เทคนิคบันเทิงคดี ซึ่งเป็นการผูกเรื่องราว มีตัวละครเป็นผู้ดำเนินเรื่องนั้น ซึ่งตัวละคร ก็คือ แชนร์เบญญ์หรือชาวบ้านในพื้นที่เป็นคนนำเสนอข้อมูลตามประเด็นของเนื้อหาในรายการ โดยมีพิธีกรผู้ดำเนินรายการเป็น

คนนำผู้ชมรายการไปพบกับเหตุการณ์หรือเรื่องราวต่างๆ เป็นการเพิ่มความเข้าใจในเนื้อหาที่ทางรายการนำเสนอได้ง่ายขึ้นและมากขึ้น ทำให้รายการดูเป็นรูปธรรม แต่ละรายการเลือกใช้เทคนิคภาษาสื่อสารที่เหมาะสม ภาษาที่ใช้ในรายการจึงมีลักษณะเป็นภาษาพูดคุยแบบเป็นกันเองทั้งระหว่างพิธีกรและแขกรับเชิญในรายการและระหว่างพิธีกรและผู้ชมรายการ การใช้เพลงประกอบเนื้อหาในรายการเพื่อโลกสวยและรายการยังไซน/กรีนไซน ทำให้ผู้ชมรายการรู้สึกเพลิดเพลิน และทำให้สามารถซึมซับสาระที่แทรกอยู่ในเนื้อหาของรายการได้ง่ายขึ้น การเลือกใช้ภาพในเชิงบวกของเรื่องที่น่าเสนอในรายการ ดังนั้นภาพที่ปรากฏโดยรวมเฉพาะของทางรายการเพื่อโลกสวยจึงเป็นภาพที่ดูสบายตาและสวยงาม

สำหรับรายการเพื่อโลกสวยและรายการยังไซน/กรีนไซนจะเลือกพิธีกรผู้ดำเนินรายการที่มีบุคลิกลักษณะที่ไม่เป็นทางการแต่ไม่ถึงกับขาดความน่าเชื่อถือ โดยทางรายการเพื่อโลกสวยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้มีชื่อเสียงซึ่งเป็น ดี.เจ. จัดรายการเพลงทางวิทยุที่อยู่ในความสนใจของกลุ่มวัยรุ่น และเป็นบุคคลที่มีความสนใจเป็นพิเศษในเรื่องราวด้านสิ่งแวดล้อม มารับหน้าที่เป็นพิธีกรผู้ดำเนินรายการเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชมรายการ ในขณะที่รายการยังไซน/กรีนไซนใช้เกณฑ์เรื่องวัยวุฒิมาคัดเลือกพิธีกรดำเนินรายการ โดยเลือกใช้ พิธีกรที่ยังเป็นวัยรุ่นซึ่งมีอายุใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายของรายการ เพื่อดึงดูดความสนใจและสร้างภาพรวมของรายการให้มีภาพลักษณ์เป็นรายการสิ่งแวดล้อมสำหรับคนรุ่นใหม่ที่ใส่ใจเรื่องราวทางด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งเหมาะสมสำหรับลักษณะรูปแบบของรายการเพื่อโลกสวยและ รายการยังไซน/กรีนไซนที่เน้นให้เป็นรายการประเภทสาระบันเทิง การใช้เทคนิคการตัดต่อภาพในรูปแบบการตัดต่อที่รวดเร็วกระชับจับใจทำให้รายการดูสนุกสนานอย่างที่วัยรุ่นชอบดู มีการใช้ภาพกราฟิก (graphic) ที่สร้างขึ้นจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์และภาพการ์ตูนเคลื่อนไหว (animation) ประกอบการนำเสนอเนื้อหาในรายการ เพื่อทำให้เกิดความแปลกตาเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชมรายการ และมีเพียงรายการยังไซน/กรีนไซนรายการเดียวเท่านั้นที่มีการแปลภาษาตัวเลขให้เป็นภาษาภาพ ซึ่งทำให้การบรรยายเป็นรูปธรรมที่ผู้ชมรายการสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น อีกทั้งการนำ สปอตด้านสิ่งแวดล้อม ชุด ECO-TOON ในรูปแบบภาพการ์ตูนเคลื่อนไหว (animation) จากรายการ Young Asia Television (YA TV) ซึ่งเป็นรายการโทรทัศน์ต่างประเทศ ซึ่งสปอตการ์ตูนด้านสิ่งแวดล้อมนั้นมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับประเด็นเนื้อหาหลักของรายการ มาแนะนำเสนอค้นในบางช่วงของรายการเพื่อช่วยให้การนำเสนอของรายการไม่ดูหนักจนเกินไปเท่ากับเป็นการคลายเครียดให้กับผู้ชมรายการไปในตัว

ตารางที่ 8 ตารางสรุปผลการวิเคราะห์เนื้อหาและหน้าที่ของรายการสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศนในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดสมดุลระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม 2542 - 31 กรกฎาคม 2543

รายการ บทบาท/หน้าที่	ภาวะมลพิษ			ทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ			สุขภาพสิ่งแวดล้อม			รวม
	เพื่อโลกสวย	ยังกรีนโซน	โลกสิ่งแวดล้อม	เพื่อโลกสวย	ยังกรีนโซน	โลกสิ่งแวดล้อม	เพื่อโลกสวย	ยังกรีนโซน	โลกสิ่งแวดล้อม	
1. บทบาทในฐานะที่เป็นตัวกลาง										
1.1 บทบาทในฐานะเป็นหน้าต่าง										
1.1.1 หน้าที่ใช้การศึกษา	9	2	-	11	1	6	2	9	1	21
1.1.2 หน้าที่เป็นผู้ให้ความ										
1.2 บทบาทในฐานะเป็นผู้ให้ความ										
1.2.1 หน้าที่เสนอแนะหรือขี้กึ่งใจ	-	-	-	-	-	-	2	2	-	2
1.3 บทบาทในฐานะเป็นเวที										
1.3.1 หน้าที่น่าสนใจของข่าวสารข้อมูล	-	1	-	1	-	-	-	-	2	3
1.4 บทบาทในฐานะเป็นป้ายประกาศ										
1.4.1 หน้าที่จะกระตุ้นเจ้าและระดมสรรพ	3	3	2	8	1	1	-	2	3	14
กำลังให้เกิดความเคลื่อนไหวในสังคม										
1.5 บทบาทในฐานะเป็นกระจกเงา										
1.5.1 หน้าที่น่าสนใจของข่าวสารข้อมูล	2	1	16	19	1	1	-	2	3	26
1.6 บทบาทในฐานะเป็นนายหน้าหอ										
1.6.1 หน้าที่น่าสนใจของข่าวสาร	-	1	-	1	-	1	-	1	-	3
รวม										69

ตารางที่ 8 (ต่อ) ตารางสรุปผลการวิเคราะห์บทบาทและหน้าที่ของรายการสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศนในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดคุณภาพ ระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม 2542 - 31 กรกฎาคม 2543

บทบาท/หน้าที่ รายการ	ภาวะมลพิษ			ทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพ			สุขภาพสิ่งแวดล้อม			รวม
	เพื่อโลกสวย	ยังกรีนโซน	โลกสิ่งแวดล้อม	เพื่อโลกสวย	ยังโซนกรีนโซน	โลกสิ่งแวดล้อม	เพื่อโลกสวย	ยังกรีนโซน	โลกสิ่งแวดล้อม	
2. แสดงบทบาทในฐานะที่เป็นสื่อกลางและผู้ให้การสนับสนุน										
2.1 บทบาทในฐานะเป็นเวทีและผู้ให้การสนับสนุน										
2.1.1 หน้าที่กระตุ้นเจ้าและระดมสรรพกำลังให้เกิดความเคลื่อนไหวในสังคม	-	-	11	-	-	-	-	-	5	16
รวม										16
3. การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นคู่ปฏิบัติ										
3.1 บทบาทในฐานะเป็นคู่ปฏิบัติกับรัฐบาล										
3.1.1 หน้าที่เสนอแนะหรือทักท้วงใจ	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
รวม										1
รวม	14	8	30	52	3	9	16	4	10	86

จากผลการวิเคราะห์รายการสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ทั้ง 3 รายการ คือ รายการเพื่อโลกสวย รายการยังไซน/กรีนไซน และรายการโลกสิ่งแวดล้อม พบว่ามีการแสดงบทบาทจัดกลุ่มได้เป็น 4 ลักษณะ คือ บทบาทในฐานะผู้เผยแพร่ บทบาทในฐานะผู้ให้การผลักดันสนับสนุน บทบาทในฐานะผู้ตีความ และบทบาทในฐานะคู่ปฏิบัติ

การแสดงบทบาทในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่ทั้ง 3 รายการกระทำมากที่สุด คือ การแสดงบทบาทในฐานะผู้เผยแพร่ข้อมูลและข่าวสารทางด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพ ทั้งหมด 67 เรื่อง โดยแสดงผ่านกระทู้หน้าที่น่าสนใจข่าวสาร 32 เรื่อง การกระทู้หน้าให้การศึกษา 22 เรื่องและการกระทู้หน้าที่กระตุ้นเร้าและระดมสรรพกำลังให้เกิดความเคลื่อนไหวในสังคม 13 เรื่องจัดได้เป็น 2 ลักษณะ คือ นอกจากการแสดงบทบาทในลักษณะของการเป็นช่องทางเพื่อถ่ายทอดข้อมูลเนื้อหารายการถึงผู้ชมรายการที่มีความสนใจเรื่องสิ่งแวดล้อมที่เป็นกลุ่มผู้รับสารกลุ่มเป้าหมายของรายการแล้ว ยังสวมบทบาทเป็น "ตัวตั้งตัวตี" (Advocate) คัดเลือกเหตุการณ์และเรื่องราวเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศโดยตรง มานำเสนอเพื่อสื่อสารไปยังผู้ชมรายการอย่างมีความมุ่งหมายเชิงการสื่อสารในการทำให้ผู้ชมรายการได้รับความรู้จนเกิดความเข้าใจ และเกิดความรู้สึกตระหนักเพื่อเข้ามาช่วยกันป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ทำให้สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมดีขึ้น อันจะส่งผลให้สุขภาพของประชาชนดีขึ้นภายใต้สภาพแวดล้อมที่ดี

อีกลักษณะหนึ่ง คือ การแสดงบทบาทเป็นเพียงตัวกลางที่เป็นช่องทางถ่ายทอดเหตุการณ์เรื่องราวโดยเลือกจาก "ตัวตั้งตัวตี" ที่ส่งสารอย่างมีความมุ่งหมาย เท่ากับการแสดงบทบาทเป็นเพียงตัวแทนสำหรับ "ตัวตั้งตัวตี" อันได้แก่ องค์การความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งประเทศเดนมาร์ก (DANCED) ที่ต้องการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลให้สุขภาพของประชาชนในประเทศไทยดีขึ้น ที่ปรากฏในเนื้อหารายการยังไซน/กรีนไซน และผู้ชมรายการที่ส่งประเด็นเข้ามานำเสนอเกี่ยวกับทางรายการ เช่น กลุ่มเยาวชนที่มีการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในรายการยังไซน/กรีนไซน และผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพในรายการโลกสิ่งแวดล้อมที่ส่งสารอย่างมีความมุ่งหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบปัญหาที่เกิดขึ้นดำเนินการแก้ปัญหาดังกล่าวให้กับประชาชนผู้ร้องเรียน

การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นผู้ผลักดันให้การสนับสนุน มีปรากฏอยู่ในเนื้อหารายการทั้งหมด 16 เรื่อง การแสดงบทบาทในลักษณะนี้รายการโลกสิ่งแวดล้อมเป็นช่องทางที่ถ่ายทอดเรื่องราวร้องเรียนของประชาชนที่เป็นผู้ชมรายการทางบ้านไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบให้

ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น สาเหตุเนื่องจากผู้ชมรายการดังกล่าวได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการกระทำของผู้อื่น และทำให้เกิดปัญหาทางด้านสุขภาพติดตามมา รายการโลกสิ่งแวดล้อมแสดงบทบาทเป็นผู้ให้การผลักดันสนับสนุนในลักษณะของการให้ข้อเสนอแนะหรือทางออกแก่มาตรการทางสังคมหรือมาตรการทางกฎหมาย โดยทางรายการได้ชี้ให้เห็นว่าผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากสภาพของสิ่งแวดล้อมที่เลวร้ายลงเนื่องจากการกระทำของผู้อื่นนั้นสามารถใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 และพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 เป็นเครื่องมือช่วยในการแก้ไขปัญหและดำเนินการทางกฎหมายเพื่อเอาความผิดกับผู้กระทำความผิดที่ทำให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมได้ ผู้ที่ได้รับความเสียหายสามารถที่จะนำกฎหมายมาใช้ดำเนินการกับผู้กระทำความผิดโดยมีบทลงโทษทั้งการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายตามสิทธิทางแพ่ง ระวังโทษจำคุก ปรับเงิน หรือทั้งจำทั้งปรับ เนื่องจากว่าทางรายการต้องการให้ประชาชนพึงกฎหมายซึ่งเป็นแกนหลักของสังคม ซึ่งทางรายการนำเสนออย่างต่อเนื่องทุกตอนของช่วงร้องทุกข์สิ่งแวดล้อม

การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นคู่ปฏิปักษ์ (Adversary role) กับรัฐบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพ โดยการสืบสวนตรวจสอบคำอ้างสิทธิเรียกร้องและการแถลงของรัฐบาล รวมไปถึงการคอยเฝ้าระวังเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นเพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์ของสาธารณชน เป็นไปในลักษณะที่ทางรายการสวมบทบาทเป็นผู้เข้าร่วมในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนของสาธารณชนวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล ซึ่งการแสดงบทบาทดังกล่าวมีปรากฏอยู่ในเนื้อหาของรายการโลกสิ่งแวดล้อมเพียงรายการเดียว จำนวน 1 เรื่องเท่านั้น เหตุผลที่การแสดงบทบาทในลักษณะข้างต้นมีจำนวนน้อยที่สุด เพราะการแสดงบทบาทในลักษณะดังกล่าวเป็นรูปแบบในการทำงานที่สืบเนื่องมาจากลักษณะการทำงานของสายงานข่าวที่เน้นการนำเสนอประเด็นมากกว่าการนำเสนอรูปแบบของรายการ ซึ่งผู้เขียนบทรายการโลกสิ่งแวดล้อมมีพื้นฐานมาจากการเป็นนักข่าวสิ่งแวดล้อม จึงมีความถนัดเป็นทุนเดิมในการหยิบประเด็นขึ้นมาวิเคราะห์ และวิพากษ์วิจารณ์ ในขณะที่ทีมผู้ผลิตรายการอื่นเป็นเจ้าหน้าที่ในสายงานการผลิตรายการที่เน้นการนำเสนอรูปแบบรายการมากกว่า

การแสดงบทบาทในฐานะผู้ตีความ ผ่านการกระทำหน้าที่เสนอแนะ ชักจูงใจ 2 เรื่อง มีปรากฏอยู่ในเนื้อหาของรายการโลกสิ่งแวดล้อมเพียงรายการเดียว เป็นการนำเสนอความคิดเห็น ให้คำอธิบายความหมายเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ วิพากษ์วิจารณ์ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับเรื่อง การจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพ อันได้แก่ การวิพากษ์วิจารณ์ประเด็นเรื่องความโปร่งใสของการทำประชาพิจารณ์ในการสร้างโรงไฟฟ้าบ่อนอกที่อาจก่อให้เกิดฝนกรดและควันทพิษซึ่งเป็น

อันตรายต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ การนำเสนอความคิดเห็นและอธิบายความให้ผู้ชมรายการได้เข้าใจถึงข้อดีของการประกาศใช้มาตรการผังเมืองเพื่อจัดระบบสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของประชาชน เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น

จากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการแสดงบทบาทและกระทำหน้าที่ของสื่อโทรทัศน์ในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพยังคงรูปแบบตามลักษณะประเพณีนิยมของการดำเนินการสอดแทรกของสื่อมวลชนจะเน้นหนักไปในเรื่องช่องว่างของข้อมูลข่าวสารที่เป็นการเสนอแนะว่าปัญหาที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากการที่สาธารณชนไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอในเรื่องสิ่งที่จะก่อให้เกิดปัญหาหรือปัจจัยเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดปัญหานั้น ยกตัวอย่างเช่น ปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพ จึงมีการให้การศึกษาในเรื่องสุขภาพโดยความพยายามที่จะนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่างๆที่เกี่ยวกับปัญหาเพื่อให้สาธารณชนได้รับทราบ เพื่อเป็นการลดช่องว่างของข้อมูลข่าวสารซึ่งเป็นตัวการสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพขึ้นในสังคม เพราะสื่อมวลชนตามลักษณะประเพณีนิยมเชื่อว่าเมื่อประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างพอเพียงและได้รับทราบถึงข้อเท็จจริงก็สันนิษฐานได้ว่าพวกเขาจะปฏิบัติตนตามสิ่งที่มีข้อมูลข่าวสารได้แจ้งแก่เขา และปัญหาที่เกิดขึ้นจะได้รับการแก้ไขจนหมดไปในที่สุด

บทบาทของสื่อมวลชนก็คือ การมอบวิธีการแก้ไขปัญหา อันได้แก่ ความรู้ในเรื่องนั้นๆให้แก่สาธารณชนผู้ที่ต้องการได้รับสารดังกล่าว แต่สื่อโทรทัศน์ก็ยังคงมีการแสดงบทบาทในลักษณะของการเป็น “ผู้ให้การผลักดันสนับสนุน” ที่มุ่งเน้นประเด็นไปที่ช่องว่างของอำนาจ มองว่าปัญหาสุขภาพที่เกิดขึ้นในสังคมนั้นเกิดจากการใช้อำนาจที่จะสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในสังคม “ผู้ให้การผลักดันสนับสนุน” จะพยายามที่จะกระตุ้นปลุกเร้า เพื่อก่อให้เกิดการเข้ามามีส่วนร่วมทางสังคมและการเมืองแทนที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพของปัจเจกบุคคล เมื่อการแสดงบทบาท “ผู้ให้การผลักดันสนับสนุน” มุ่งเน้นไปในเรื่องของนโยบายที่เสนอเกี่ยวกับตัวกำหนดประเด็นปัญหาเรื่องสุขภาพซึ่งเป็นส่วนภายนอกของปัจเจกบุคคล การควบคุมนโยบายด้านสาธารณสุขจึงเป็นการนำเอาปัญหาเรื่องสุขภาพใส่เข้าไปในบริบททางการเมืองโดยตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า การปรับปรุงสถานะสุขภาพของสาธารณชนที่แท้จริงนั้นไม่ได้เกิดจากการเพิ่มความรู้ในเรื่องสุขภาพส่วนบุคคลให้แก่สาธารณชนซึ่งเป็นผู้รับสาร แต่เป็นการปรับปรุงเงื่อนไขทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาสุขภาพที่เกิดขึ้น “ผู้ให้การผลักดันสนับสนุน” จึงเน้นความสำคัญอันดับแรกไปที่ช่องว่างของอำนาจมากกว่าช่องว่างของข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนในสังคมพึงได้รับ

ลักษณะของการการแสดงบทบาทของสื่อโทรทัศน์ต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมให้
 เกื้อกูลต่อสุขภาพนั้นมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Weaver และ Wilhoit (1986) อ้างถึงใน
 McQuail (1987:147) ที่ได้ทำการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับนักหนังสือพิมพ์ชาวอเมริกันโดยเลือก
 บทบาทของนักสื่อสารมวลชนใน 3 ลักษณะ มาใช้ในการศึกษาแทน อันได้แก่ บทบาทในฐานะ
 ผู้ตีความ บทบาทในฐานะผู้เผยแพร่ และบทบาทในฐานะผู้ปฏิบัติ ซึ่งเป็นการจัดประเภทให้
 เห็นถึงความเด่นชัดของบทบาทในแต่ละลักษณะของนักสื่อสารมวลชนที่แสดงออกในสังคม พบว่า
 จำนวนนักสื่อสารมวลชนที่สนับสนุนจุดยืนที่เป็นกลางในลักษณะของผู้ให้ข่าวสารข้อมูลนั้นมีมาก
 กว่ากรวมบทบาทเป็นผู้เข้าร่วมในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และบทบาทของการเป็นคู่ปฏิบัติทั้งต่อ
 รัฐบาลและต่อสถาบันทางธุรกิจ เป็นบทบาทที่นักสื่อสารมวลชนแสดงออกได้อย่างไม่หนักแน่น
 และขาดพลังมากที่สุด

สื่อโทรทัศน์จึงควรที่จะปรับบทบาทโดยการเพิ่มบทบาทในด้านการก้าวเข้าไปมี
 ส่วนร่วมในเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพให้มากขึ้น ที่เน้นการให้ความรู้ข้อมูล
 ข่าวสารเพื่อสร้างความเข้าใจและก่อให้เกิดการตระหนักของผู้ชมรายการให้รับรู้ในเรื่องดังกล่าว
 เพียงหวังจะก่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาหรือการวางแผนป้องกันในอนาคต ซึ่งผลที่จะเกิดขึ้นใน
 ลักษณะดังกล่าวตามวัตถุประสงค์ที่แต่ละรายการได้วางไว้ นั้นเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งเท่านั้นจะส่งผล
 ให้เกิดการแก้ไข เปลี่ยนแปลง และปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น แต่สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมที่
 เป็นอยู่ในปัจจุบันและที่กำลังจะเป็นไปในอนาคตนั้นไม่สามารถที่จะรอเพียงการกระทำหน้าที่ของ
 สื่อโทรทัศน์ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเท่านั้น

จากการศึกษาเนื้อหารายการสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ที่ผู้วิจัยคัดเลือกมานั้น
 ผู้วิจัยมีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับบทบาทของรายการดังกล่าว คือ รายการยังไซน/กรีนไซน นั้นมี
 ปัจจัยเอื้อหนุนในการแสดงบทบาทการเข้าไปมีส่วนร่วมกับเรื่องที่เกิดขึ้นมากกว่ารายการอื่น
 เนื่องจากองค์การความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งประเทศเดนมาร์ก (DANCED)
 ที่ให้ทุนในการผลิตรายการอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 4 ปี ได้วางแนวทางให้ทีมงานผลิตรายการนำ
 เสนอเนื้อหารายการในลักษณะของกิจกรรมการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น หรือการที่ทางรายการจะเข้า
 ร่วมกับกิจกรรมดังกล่าวเพื่อก่อให้เกิดการผลักดันในการแก้ไขปัญหาจนประสบผลสำเร็จ ปัญหา
 ในเรื่องผู้สนับสนุนรายการจึงไม่ใช่ประเด็นสำคัญ แต่ทางรายการยังมีเงื่อนไขในเรื่องการศึกษภาพ
 การทำงานในการที่จะแสดงบทบาทดังกล่าวได้ หากทางรายการก็ได้มีการวางแผนปรับปรุงการ
 ทำงานเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางที่ DANCED ได้วางไว้ ซึ่งถ้าทางรายการได้ปรับเปลี่ยนบทบาท

ให้เป็นไปในลักษณะดังกล่าวก็จะทำให้เห็นผลในการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น เพราะสามารถวัดผลการทำงานได้จากการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

การแสดงบทบาทในลักษณะของการนำเสนอเนื้อหาที่ก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ อย่างเช่นที่รายการโลกสิ่งแวดล้อมได้กระทำอยู่น่าจะมีให้เห็นเพิ่มขึ้นผ่านสื่อโทรทัศน์ หรือแม้แต่ว่ารายการสิ่งแวดล้อมเองก็น่าจะมีการนำเสนอช่วงร้องทุกข์สิ่งแวดล้อมกลับมาบรรจุอยู่ในรายการเช่นเดิม เพราะเป็นช่วงที่แสดงให้เห็นผลการปฏิบัติงานของสื่อมวลชนอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมที่สุดในการช่วยแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของประชาชน ดังจะเห็นได้จากการสรุปเนื้อหาเรื่องเรียนปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ทางรายการโลกสิ่งแวดล้อมซึ่งออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ ITV ได้เปิดโอกาสให้ผู้ชมรายการได้สะท้อนปัญหาต่างๆเข้ามาทางรายการตลอดปี พ.ศ. 2542 ทางรายการได้นำเสนอออกอากาศทั้งหมด 43 กรณี ได้แก่ ปัญหาการบุกรุกอุทยานแห่งชาติ 2 กรณี ปัญหามลพิษทางอากาศ 13 กรณี ปัญหาน้ำเสีย 12 กรณี ปัญหาคลื่น/เหตุรำคาญ 12 กรณี ปัญหาสารพิษ-สารเคมี 4 กรณี ซึ่งปัญหาเหล่านี้ภายหลังจากการออกอากาศได้มีการผลักดันให้เกิดการดูแลและแก้ไขปัญหาเรียบร้อยแล้วโดยผู้ที่รับผิดชอบ 12 กรณี กำลังดำเนินการแก้ไขปัญหาอยู่ 18 กรณี และไม่มีการแก้ไขใดๆเลยเกี่ยวกับปัญหาที่ทางรายการนำเสนอ 13 กรณี (รายงานสรุปรายการโลกสิ่งแวดล้อม, 26 ธันวาคม 2542)

ถึงแม้ทางทีมผู้ผลิตรายการจะให้เหตุผลในการเลิกผลิตรายการในช่วงนี้ เพราะเห็นว่าเป็นการนำเสนอรายการในรูปแบบที่ซ้ำซาก ไม่มีความหลากหลาย เนื้อหาของช่วงไม่เป็นที่สนใจของผู้ชมรายการกลุ่มอื่นนอกจากกลุ่มผู้ชมรายการที่ต้องการเรียนเรื่องเดือดร้อนเหตุรำคาญเท่านั้น แต่ผู้วิจัยก็เห็นว่าการกระทำหน้าที่ของสื่อโทรทัศน์ที่ส่งผลให้เกิดการแก้ไขปัญหาอย่างแท้จริงแม้เพียงส่วนน้อยก็ยังเป็นประโยชน์มากกว่าการเข้าถึงกลุ่มผู้ชมรายการกลุ่มใหญ่แต่ไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เห็นผลในทันที

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. น่าจะมีการศึกษาเนื้อหาหรือรายการสิ่งแวดล้อมทุกรายการที่ออกอากาศทางสื่อโทรทัศน์ในช่วงเวลาหนึ่ง เพื่อประเมินถึงการแสดงบทบาทและการกระทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพ ที่อาจจะทำให้มองเห็นผลการศึกษากว้างและละเอียดครอบคลุมมากขึ้นกว่าการเลือกศึกษาเป็นเพียงบางรายการเช่นที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาไว้
2. น่าจะมีการศึกษาเรื่องของการส่งเสริมเพื่อสร้างกระแสข่าวสารให้เกิดการผลักดันความคิดในเรื่องความเป็นอยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดี โดยใช้สื่อต่างๆเป็นปัจจัยสนับสนุน ตามแผนงานรองส่งเสริมอนามัยสิ่งแวดล้อมในแผนสาธารณสุขฉบับที่ 8